

Høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om Ophavsretslicensnævnet

28. maj 2025

Til Kulturministeriet kum@kum.dk og ophavsret@kum.dk

Danske Medier og DPCMO takker for muligheden for afgivelse af hørings svar og indsender hermed bemærkninger til udkastet

Indledende betragtninger

Nævnet udfylder med sin særlige ekspertise og professionalisme en vigtig rolle i tvister mellem brugere og kollektive forvaltningsorganisationer. I en tid, hvor dominerende globale aktører agerer på det danske marked uden respekt for danske regler og rettigheder og som kommercielt har interesse i at forhale sager, er det afgørende at have tvistløsningsmekanismer, som enkelt, hurtigt, kvalificeret og billigt kan behandle sager.

Nævnets styrke er bl.a., at det skal følge med udviklingen og agere dynamisk, anlægge rimelighedsvurderinger ud fra en sags konkrete omstændigheder samt lægge vægt på almene samfundsmæssige og konkurrenceretlige hensyn.

Dertil kommer, at nævnet kan realitetsbehandle sager, selvom en part ikke ønsker dette eller afviser at medvirke. Dette betyder, at rettighedshavere har en mulighed for at få en sag prøvet, selvom fx en global tech gigant modsætter sig dette for at undgå ansvar. Det samme gælder ikke ved mægling, hvorfor mæglingsinstituttet reelt ikke kan anvendes over for de globale techgiganter.

Det kunne ønskes, at nævnets afgørelser var bindende, idet de globale techgiganter spekulerer i og udnytter tvistløsningsystemer for enten at udmatte rettighedshavere ved langvarige forløb eller ved bevidst på anden vis at besværliggøre sagen for dermed at gøre den så omkostningstung som mulig, så rettighedshaverne ikke har økonomisk mulighed for at håndhæve deres rettigheder. Derfor har vi Medier foreslået indførelse af en final offer arbitration model inspireret af den australske, canadiske og engelske.

Det er vores opfattelse, at det har været en fordel, at Kulturministeriet har ydet sekretærbistand for nævnet, idet Kulturministeriet besidder en særlig sagkundskab ift. det regelsæt, nævnet skal anvende.

Ophavsretslicensnævnet

I Kulturministeriets høringsnotat af 28. februar 2021 (til L 205 2020/21) om nævnet bemærkede ministeriet, "at der på nuværende tidspunkt ikke er foretaget justeringer i bekendtgørelse om Ophavsretslicensnævnet, men ministeriet er indstillet på at se nærmere på reglerne for nævnets virke".

Vi opfordrede i sommeren 2021 ministeriet til at præcisere/justere/tydeliggøre nævnets kompetencer, idet disse ikke er fulgt med udviklingen og den seneste ændring af ophavsretsloven. DPCMO opfordrer igen ministeriet til at gentænke nævnets kompetencer og rolle i den digitale tidsalder, hvor globale aktører agerer på det danske marked.

Det følger af ophavsretsloven og nævnets praksis, at hvis en part udebliver helt (dvs. ikke ønsker at medvirke i sagen) eller delvist i processen, kan nævnet stadig behandle sagen. Nævnet er kompetent til at behandle en sag, så længe en part ønsker dette. Medvirker den anden part ikke, må nævnet - hurtigt og kvalificeret - træffe afgørelse på det foreliggende grundlag; naturligvis med behørig hensyntagen til almene samfundsmæssige og konkurrenceretlige hensyn.

Efter et års forsøg på at indgå aftaler med visse tech selskaber, viser erfaringen, at det er hensigtsmæssigt at kunne anvende nævnet også i den situation, hvor en forvaltningsorganisation ikke kan komme i reel forhandling med en tjeneste om dennes udnyttelse af rettighedshavernes indhold. Det kunne gøres endnu tydeligere i en opdateret bekendtgørelse, så det sikres, at de "nye" regler i ophavsretsloven kan virke effektivt i praksis og ikke undermineres af, at en tjeneste ikke medvirker eller udfordrer uden saglig grund nævnets kompetence, så en klage kan løses hurtigt og effektivt. Det er uholdbart, at en global techgigant kan forhale en sag ved nævnet ved usagligt at påstå manglende kompetence.

Det samme gælder nævnets kompetence i spørgsmål om udstrækningen af en tjenestes oplysningsforpligtelser over for en kollektiv forvaltningsorganisation, jf. bl.a. ophavsretslovens § 52a, § 52b, § 55a- c.

Særligt relevant for en ny forvaltningsorganisation er ophavsretslovens kapitel 2a og hensynene bag. For at kunne afgøre, hvad der vil være et rimeligt vederlag for en given licens, er det afgørende, at rettighedshaverne ved, hvilken værdi deres indhold skaber/vil skabe hos tjenesterne. Som det fremgår af CRM-direktivet, er det hensigtsmæssigt at kræve, at licensafgifter eller vederlag, der fastsættes af den kollektive forvaltningsorganisation, er rimelige i forhold til bl.a. den økonomiske værdi af anvendelsen af rettighederne i en bestemt sammenhæng. Dette er i både rettighedshaverne og tjenesternes interesse, at tjenester forud for en aftaleindgåelse skal forsyne de kollektive forvaltningsorganisationer med relevante oplysninger om de rettigheder, den kollektive forvaltningsorganisation repræsenterer. Det er ikke en rimelig retstilstand, hvis en bruger ved bevidst at afvise afgivelse af relevante oplysninger kan omgå en licensforpligtelse ved brug af beskyttet indhold, og dermed undgå, at en sådan sag kan prøves ved nævnet.

Bøder

I kulturbidragsloven indgår brug af bøder i en række situationer, fx ved overskridelse af frister og ved manglende afgivelse af oplysninger. De omfattede tjenester pålægges også at oplyse bruttoindtægter i Danmark, som skal ledsages af en erklæring afgivet af en uafhængig godkendt revisor. Bødeinstrumentet bruges for at sikre, reglerne efterleves i praksis og skal dermed have en præventiv effekt. I andre lande anvendes bøder også, når de globale selskaber ikke vil bidrage til og i en forhandling, herunder dagsbøder beregnet ud fra en procentsats af tjenestens omsætning. Måske kunne dette instrument også inspirere som et håndhævelsesværktøj.

Endelig administrativ afgørelse

Af nævnets nuværende bekendtgørelse fremgår det, at nævnet træffer en endelig administrativ afgørelse. Vi antager, at dette fortsat vil gælde.

Begrundelse

I dag skal alle nævnsafgørelser, ikke kun principielle, være begrundede og indeholde oplysning om de forskellige meninger under afstemningen vedrørende såvel resultatet som begrundelsen. Det er en af de store styrker ved nævnet, at nævnets afgørelser er begrundede og offentlige. På denne måde bliver også omverdenen klogere på nævnets praksis, reglernes betydning, og det er ikke muligt

for en forvaltningsorganisation eller en global techgigant at skjule sin argumentation, som kan være værdifuld viden for rettighedshavere, brugere og det omgivende samfund i øvrigt. Det står ikke helt klart, hvad der forstås med, at der redegøres særskilt for nævnets principielle afgørelse, og hvordan "principiel" skal forstås.

Udgifter ved nævnets virksomhed

I sager involverende globale techgiganter opleves det, at der spekuleres i at udfordre nævnets kompetence for dermed at forhale og potentielt fordyre en sag for den kollektive forvaltningsorganisation. I sager, hvor en part bevidst forsøger at forhale en sag (eller afviser deltagelse) med tidsmæssige og omkostningsmæssige følger for både modpart og nævnet, bør dette afspejles i nævnets fastsættelse af fordeling af udgifterne mellem sagens parter. En af nævnets styrker har været et rimeligt omkostningsniveau. Dette bør de globale techgiganter ikke kunne underminere ved at forhale og besværliggøre sagerne uden saglig grund. Derfor bør der også være hjemmel til, at nævnet kan ophæve sagsomkostninger for en part i andre sager end § 52, stk. 3, når forholdene taler derfor.

Mægling

I lighed med ophavsretslovens andre specifikke aftalelicens-bestemmelser er det muligt at anvende mægling i tilfælde af, at en part afviser forhandling, afbryder en forhandling, eller hvis en forhandling ikke synes at ville føre til et resultat.

Begrundelsen for mæglingsinstituttet er bl.a., at der på visse områder kan være betydelige samfundsmæssige interesser forbundet med en given udnyttelsesform, og der kan samtidig være en så markant ubalance i parternes interesse i at nå et resultat, at mægling er nødvendig.

Ophavsretsudvalget overvejede valget mellem tvungen voldgift og mægling, men valgte i 1990 at anbefale mægling som en mindre indgribende model. Som nævnt ovenfor har globaliseringen og internationaliseringen aktualiseret diskussionen om, hvad er rette og tilstrækkelige værktøjer i en tid, hvor det ikke længere er to danske parter med kendskab til og respekt for danske og nordiske rettighedstraditioner, der forhandler, men globale spillere med andre dagsordener og mål.

Vi opfordrer ministeriet til en revision af reglerne for mægling, så det sikres, at mægling kan ske hurtigt, effektivt og så omkostningslet som muligt, og at mægler har de rette redskaber, hvis en part ikke vil deltage, herunder bidrage til sagens oplysning. Pålægges klager den fulde omkostning, hvis en techgigant afviser deltagelse, har mægling ingen effekt i praksis. Tværtimod kan techgiganten, når fx den kollektive forvaltningsorganisation pålægges den fulde udgift ved techgigantens manglende deltagelse, spekulere i dette og dermed sikre, at rettighedshaverne ender med den fulde regning for forgæves mægling, selvom techgiganten bruger beskyttet indhold uden aftale. På denne måde kan mæglingsinstituttet komme til at legitimere en ulovlig brug, fordi mægler ingen redskaber har, når en techgigant afviser deltagelse. Det bemærkes, at Kulturministeren jo inden mægling iværksættes, har fået dokumentation på, at der bruges rettigheder uden licens. Herved sikres, at de kollektive forvaltningsorganisationer ikke kan misbruge instituttet ved at påstå en brug, der ikke er reel.

Med venlig hilsen

Dicle Duran Nielsen, adm. direktør, Danske Medier og Karen Rønne, direktør, DPCMO